

EDUCATIEVE MASTER IN DE TALEN

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

31 JANUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	11
2.4	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De Antwerp School of Education (ASoE), onderdeel van de Universiteit Antwerpen (UAntwerpen), biedt in samenwerking met de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte een educatieve masteropleiding in de talen aan met drie afstudeerrichtingen. Studenten kunnen zich bekwamen twee talen, of in één taal gecombineerd met Theater- en Filmwetenschap. De visitatiecommissie (hierna: commissie) heeft het plan voor deze opleiding bestudeerd en heeft een aantal positieve aspecten en specifieke aanbevelingen geformuleerd.

De commissie stelt vast dat de UAntwerpen in lijn met de DLR's voor de component leraarschap een plan heeft ontwikkeld voor de uitwerking van de educatieve master in de talen. De OLR's die daartoe op niveau 7 van de Vlaams Kwalificatiestructuur (VKS) werden uitgeschreven, zijn een concrete vertaling van deze DLR's, met toevoeging van specifieke klemtonen. Aan deze klemtonen hebben de eigen visie inzake onderwijsbeleid en de eigen ervaring in de bestaande specifieke lerarenopleiding (SLO) bijgedragen. Uit de gesprekken is gebleken dat ook de expertise vanuit de CVO's werd meegenomen. Volgens de commissie werd er rekening gehouden met de eisen en verwachtingen van het werkveld, maar ontbreekt de internationale benchmarking van de OLR's. Wat de internationalisering van de studenten betreft, raadt de commissie de opleiding aan om de mogelijkheden in het buitenland verder te onderzoeken en een model te bedenken dat aansluit op de Europese doelstellingen voor internationalisering.

De commissie werd doorheen het gesprek overtuigd van de gedragenheid van de inhoud en vormgeving van het programma voor deze opleiding. Met de specifieke klemtonen op praktijk, vakinhoudelijke kennis, specifieke onderwijsbehoeften, klasmanagement, diversiteit en grootstedelijke context wordt tegemoetgekomen aan de eisen van diverse stakeholders. De keuze voor een cyclisch-progressieve integratie van theorie en praktijk, zorgt voor een nauwe aansluiting bij de klaspraktijk. De commissie vindt het positief dat de opleiding verschillende doelgroepen bedient door gevarieerde trajecten aan te bieden voor generatiestudenten, zij-instromers en LIO-studenten. De commissie waardeert de flexibiliteit van de opleiding die twee startmomenten per academiejaar organiseert, zowel dag- als avondonderwijs aanbiedt en maatwerk aanpassingen mogelijk maakt. Wel dient de opleiding erover te waken dat alle studenten (generatiestudenten, zij-instromers en LIO's) dezelfde kansen krijgen wat het oefenen in een veilige omgeving betreft. Specifiek voor de LIO-studenten wil de commissie inhoudelijke flexibiliteit aanbevelen, zodat de LIO-student de input krijgt die hij op dat moment in zijn baan het best kan gebruiken. Verder mist de commissie nog een concreet plan om de inhoudelijke samenwerking met de stagescholen te bevorderen en via projecten en masterproeven effectieve win-win situaties te creëren.

De commissie heeft voldoende vertrouwen in het toetsbeleid van de opleiding. Het sluit aan op het didactische concept en voorziet voldoende variatie in evaluatievormen. De commissie wil, in het kader van het nieuwe toetsbeleid, de nodige tijd vragen voor het professionaliseren van de nieuwe medewerkers en de mentoren-groep. De opleiding streeft naar diversiteit in evaluatievormen doorheen de opleiding, maar zal de ervaring vanuit de CVO's in de evaluatie van de zij-instroom nog concreet moeten opnemen.

De commissie heeft voldoende vertrouwen in het voorgelegde plan van de UAntwerpen en doet de volgende aanbevelingen:

- Deze opleiding dient een plan uit te werken om een (internationale) benchmark te realiseren.
- Deze opleiding dient een meer structureel en formeel plan te ontwikkelen voor de samenwerking met scholen, zodat werkelijk een win-win situatie voor beide partijen kan ontstaan. Tevens lijkt het de commissie erg van belang dat het werkveld structureler betrokken wordt bij de opleiding voor wat betreft de beoordeling van de masterproeven, maar ook voor de aanlevering van projectopdrachten.
- De opleiding moet de denkoefening maken om meer inhoudelijke flexibiliteit in te bouwen voor LIO-studenten.

De commissie die de educatieve master in de talen heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Den Haag, 31 januari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor educatieve masteropleiding in de Talen van de Universiteit Antwerpen.

Guy Aelterman
(voorzitter)

Katrien Goossens
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De ASoE die de educatieve master in de talen aanbiedt, is in 2015 opgericht en verenigt binnen de UAntwerpen de Lerarenopleiding, het Centrum Nascholing Onderwijs en het ExpertiseCentrum Hoger Onderwijs. Door deze entiteiten centraal samen te brengen, wordt gezorgd voor synergie tussen onderwijsprofessionals en kunnen continue, multidisciplinaire opleidingstrajecten ontwikkeld en aangeboden worden.

De commissie stelt vast dat de Domeinspecifieke Leerresultaten (DLR's) voor de component leraarschap ontwikkeld zijn in een gezamenlijke betrokkenheid van alle Vlaamse universiteiten binnen de VLUHR. De DLR's zijn afgestemd op het werkveld, beoordeeld door onafhankelijke experts en getoetst aan de Dublin descriptoren. In lijn met deze DLR's heeft de UAntwerpen opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) geformuleerd, met toevoeging van eigen opleidingsspecifieke klemtonen waaronder vakinhoudelijke kennis, specifieke onderwijsbehoeften, klasmanagement, diversiteit en de grootstedelijke context. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de eisen van het beroepenveld en wordt verder gebouwd op de ervaring vanuit de specifieke lerarenopleiding (SLO). In deze OLR's zitten ook de basiscompetenties voor leraren vervat, zoals geformuleerd in het besluit van de Vlaamse Regering.

Bij de uitwerking van het curriculum wordt voor alle aangeboden educatieve masteropleidingen van de UAntwerpen, vastgehouden aan dezelfde vier speerpunten, nl. academische gerichtheid, praktijkgerichtheid, vakdidactiek en algemene onderwijskunde. In dit generieke model wordt theorie en praktijk cyclisch progressief geïntegreerd en tegelijk flexibel aangeboden, voor zowel generatiestudenten als zij-instromers. In dit model kiest men voor een inductieve en deductieve aanpak, waarbij praktijkervaringen en theorie afwisselend op elkaar inhaken via direct aansluitende momenten van reflectie en prospectie. Op die manier worden praktijk en theorie cyclisch-progressief geïntegreerd in één leerlijn: van basis naar verdieping en verbreding. Deze onderwijsvisie wordt in de drie afstudeerrichtingen van de educatieve master in de talen gehanteerd:

- 2 Talen
- 1 Taal + Theater- en Filmwetenschap
- 1 Taal

De opleiding geeft aan dat het beoogd eindniveau aansluit bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld. Desondanks is er geen internationale benchmark van de OLR's uitgevoerd. De opleiding neemt zich voor om, net als bij andere domeinmasters, ook voor de educatieve master een benchmarking van de masterproeven op te zetten. Ook in de OLR's kan de commissie weinig over het internationaal perspectief terugvinden, en in het dossier ontbreekt een plan om de internationalisering bij de educatieve masterstudenten te stimuleren.

Uit het gesprek verneemt de commissie dat vooral ingezet zou worden op Internationalisation@Home en dat de profileringsstage eventueel als buitenlandse stage zou kunnen worden ingevuld.

Overwegingen

De commissie besluit, op basis van de informatie in het aanvraagdossier en de aanvullende informatie uit het gesprek met de vertegenwoordigers van de opleiding, dat de opleiding een gedragen en uniform kader hanteert dat opgebouwd is rond vier speerpunten. Dat de OLR's een correcte en op niveau 7 (VKS) vertaling zijn van de DLR's en dat ze tot stand zijn gekomen in samenwerking met de CVO's, vindt de commissie positief. De commissie stelde vast dat er reeds enige tijd sprake was van een samenwerking met de CVO's via het project ELANT, en vindt het jammer dat daarover niets terug te vinden is in het aanvraagdossier. De OLR's werden duidelijk gestructureerd in thema's die in de opleiding aan de orde zullen komen. Er zal voldoende aandacht gespendeerd worden aan diversiteit en de grootstedelijke context, waarmee de opleiding duidelijk tegemoetkomt aan het beroepenveld. De commissie waardeert de keuze dat de praktijk en de theorie cyclisch-progressief geïntegreerd worden. De leerlijn die daardoor tot stand komt, zorgt volgens de commissie voor de juiste oriëntatie van deze opleiding. Het beoogd niveau van de opleiding is voldoende en stemt overeen met het beoogde niveau 7 van de VKS.

De commissie mist ook een concreet plan om de internationalisering conform de Europese doelstellingen na te streven. In het geïntegreerde traject wordt de studentenmobiliteit momenteel nog onvoldoende gestimuleerd. Verder doet de commissie de aanbeveling om een benchmark van de opleiding te realiseren, enerzijds met alle stakeholders maar anderzijds ook op internationaal vlak.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De commissie stelt vast dat het programma van de educatieve master is opgebouwd uit 120 studiepunten, waarvan 60 studiepunten worden ingevuld door de component leraarschap. Dit laatste bevat een praktijkcomponent van 30 studiepunten en wordt opgesplitst in twee deeltrajecten: een traject van 15 studiepunten, op te nemen in de bacheloropleiding of als voorbereidingsprogramma, en een traject van 45 studiepunten, op te nemen in de educatieve master. Het voorbereidend traject zal steeds 6 studiepunten praktijk bevatten, legt de basis voor de opleiding en heeft tegelijk een wervende en enthousiasmerende functie. Studenten zullen via observatie-opdrachten en reflectie kunnen kennis maken met relevante aspecten van het lerarenberoep. De student zal zich via de concrete ervaringen in de oriënteringsstage en vanuit de eigen subjectieve onderwijstheorie een concreet lerarenperspectief eigen maken.

Het traject van 45 studiepunten in de educatieve master (waarvan 24 studiepunten praktijk) bouwt voort op het voorbereidend traject en zal de algemeen-didactische, vakdidactische en onderwijskundige kennis van de student verdiepen en verbreden vanuit en ter voorbereiding op de praktijkmomenten. Concreet bestaat het mastertraject uit theorie rond onderwijskundige concepten, verschillende stage-opdrachten en een masterproef. In de theorie zullen vakdidactische principes en technieken, klasmanagement en leerlingbegeleiding, onderwijsdesign en schoolorganisatie en -beleid academisch onderbouwd worden met inzichten uit (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek. Hierbij kan de opleiding terugvallen op de input van de onderzoeksgroepen Edubron¹ en Didactica², waaraan al haar docenten verbonden zijn. De praktijkmomenten zullen evolueren van eenvoudig naar complex, van beperkt naar uitgebreid, van een veilige naar een meer uitdagende context, en eventueel ook van een specifieke naar een meer verbredende educatieve ervaring. De masterproef bestaat uit drie delen, met een eerste deel over onderzoeksmethodologie (6stp.), een tweede voor de scriptie (24stp.) en een derde deel voor de praktijktoepassing (3stp.). Deze verschillende fases van de masterproef zullen via een portfolio worden gedocumenteerd en zal de student de volledige cyclus van onderwijsonderzoek doorlopen. Op die manier worden de onderzoeks- en wetenschappelijke vaardigheden en de reflectieve vaardigheden van de studenten verder ontwikkeld.

Voor de realisatie van het programma gebruikt de opleiding het onderwijsmodel dat tot stand is gekomen op een droom-denk-doe-dag van de SLO. Dit cirkelmodel zorgt ervoor dat het curriculum zowel inductief als deductief wordt opgevat, praktijkervaringen zijn kapstokken voor reflectie en theorie. Theorie en reflectie fungeren op hun beurt als springplank naar een volgend praktijkmoment. In dit model worden praktijk, reflectie en theorie in elkaar verweven. Verder wordt de opleiding opgebouwd rond de volgende zes onderwijskundige thema's: school in een diversifiërende context, leerlingbegeleiding, klasmanagement, krachtige leeromgevingen, school- en professionaliseringsbeleid en tenslotte onderwijsontwikkeling en -onderzoek.

De onderwijsvisie wordt aangehouden in de drie afstudeerrichtingen van de educatieve master in de talen, deze kunnen samengesteld worden uit de volgende onderdelen:

- Opleidingsonderdelen Leraarschap: 36 stp
- Opleidingsonderdelen Taal: 30 stp
- Opleidingsonderdelen Theater- en Filmwetenschap: 30 stp
- Masterproef: 24 stp

Hierbij kiezen de studenten voor 2 talen, de combinatie van 1 taal en theater- en filmwetenschap of 1 taal. De studenten die kiezen voor 1 taal volgen naast de taal-vakdidactiek een profileringsvak zoals STEM, meertalig en taal-ondersteunend onderwijs of onderwijskundig ontwerpen, of een andere vakdidactiek.

Om tegemoet te komen aan de behoeften van de verschillende doelgroepen wordt het curriculum georganiseerd in dag- en avondonderwijs, met per academiejaar twee startmomenten voor een groot deel van de opleidingsonderdelen.

¹ Edubron voert fundamenteel en toegepast onderzoek uit rond de effecten van onderwijsprocessen en de mechanismen achter die effecten.

² Didactica voert onderzoek uit naar didactiek en vakdidactiek.

Het volledige traject zal worden aangeboden in de UAntwerpen zelf, de verkorte trajecten voor zij-instromers worden aangeboden in de UAntwerpen en op de locaties van de CVO's Crescendo en TSM in Mechelen en Horito in Turnhout. Het belangrijkste verschil tussen het verkorte en het geïntegreerde traject is dat in het verkorte traject de student de domeinmaster reeds heeft behaalden daarom een beperkte masterproef aflegt, waarin de nadruk eerder ligt op het onderwijsspecifieke deel. Het masterproefportfolio bestaat in het verkorte traject enkel uit een scriptie van 6 stp en een praktijktoepassing van 3 stp. De scriptie wordt hier opgevat als een onderzoekspaper, het praktijkproject (3stp) wordt op dezelfde manier ingevuld als in het volledige traject. Voor studenten in een LIO-traject wordt de combinatie van werken en studeren gefaciliteerd via afstandsonderwijs.

Voor alle stages wordt voorzien in een 'pre-service' en een 'in-service' versie. De 'in-service' versie is bedoeld voor zij-instromers die het verkort traject volgen in combinatie met een baan in het onderwijs. De studenten doorlopen verschillende stages. Er wordt onderscheid gemaakt tussen oriënteringsstage, vakdidactische oefenlessen, groeistage(s) en profileringsstage met elk hun eigen klemtoon. Tijdens de oriënteringsstage lopen de studenten een korte periode mee als observator of participant in een hen toegewezen secundaire school (ASO, TSO, BSO of een combinatie hiervan) in de grootstedelijke context. Vakdidactische oefenlessen zijn geïntegreerd in de respectievelijke vakdidactieken. Studenten krijgen een lesthema en bereiden individueel of in groep een les voor. Vervolgens geven zij de les of een onderdeel ervan in een veilige omgeving, aan een beperkte groep van medestudenten of leerlingen. Tijdens de groeistages (evenveel als het aantal opgenomen vakdidactieken) maken de studenten kennis met verschillende onderwijscontexten en worden ze verbonden aan twee stagescholen. Het gaat daarbij zo mogelijk om verschillende onderwijsvormen. Eén van beide kan zich ook buiten het secundair onderwijs situeren. In elk van beide groeistages moeten de studenten lessen observeren en lessen geven. Ze worden daarbij in de stagescholen begeleid door vakmentoren. Aan de groeistages is ook groepssupervisie gekoppeld, daarin worden de studenten begeleid door een supervisor die verbonden is aan de opleiding. De profileringsstage kan verdiepend of verbredend zijn, het kan ook een educatieve stage in een buitenschoolse context omvatten, of om een projectstage gaan. Hiertoe zal het bestaande netwerk van de UAntwerpen worden uitgebreid met educatieve diensten in diverse sectoren, zoals kunst en cultuur, milieu, film en theater, evenals met ngo's en bedrijven. In een projectstage heeft de student de mogelijkheid om samen te werken met een student van een ander niveau, bijvoorbeeld in het kader van team teaching of het uitwerken van een project voor de tweede graad door studenten van beide niveaus. In dat geval wordt van de masterstudent een leidende rol verwacht. Het aantal stage-uren dat in het buitenland kan worden volbracht wordt beperkt tot de profileringsstage. Andere mogelijkheden voor internationalisering in de educatieve master moeten nog worden onderzocht.

Het is de intentie van de opleiding dat de educatieve masterproef evenwaardig zal zijn aan deze van de domeinmaster, wel zal de educatieve masterproef per definitie een praktijkgerichte component bevatten. Op die manier wordt de betrokkenheid op en van het werkveld hierin meegenomen.

De complexiteit in de variatie van het aangeboden programma, wordt door de gesprekspartners als een uitdaging omschreven. Bij de huidige studenten zijn nu slechts 20 % generatiestudenten, als team heeft men in de SLO dus al heel wat ervaring met zij-instroom kunnen opbouwen. Er zullen 10 FTE aan lectoren van de CVO's opgenomen worden in de verschillende teams, de helft van deze mensen heeft een pedagogische achtergrond en zijn dus breed inzetbaar. Vakken worden vaak in co-teaching georganiseerd, cursusmateriaal wordt gemeenschappelijk ontworpen en alle taken worden over alle collega's verdeeld. Bijna alle praktijkassistenten die de lerarenopleiding mee dragen, combineren hun mandaat met een functie of grondige ervaring als leraar in het secundair onderwijs, het hoger niet-universitair onderwijs of het volwassenenonderwijs. Op die manier vormen de praktijkassistenten een continue link met het onderwijsveld.

Wat de stagescholen betreft, is er momenteel geen overlap met die van de CVO's. Voor het uitdovend programma, zullen de CVO-studenten de stagescholen kunnen behouden. Voor de nieuwe trajecten aan de UAntwerpen zullen de stagescholen worden opgelegd zodat de studenten zo maximaal mogelijk met verschillende contexten geconfronteerd worden. Er zal gewerkt worden met een stageplatform dat verder bouwt op de mentoraatschappen. Jaarlijks zal de UAntwerpen, zoals voorheen, de 'mentoren-verwendagen' organiseren om intervisiegesprekken te voeren met het werkveld. Daarnaast heeft iedere opleiding een leidraad voor de mentoren opgesteld en brengen de verschillende vakdidactische teams de mentoren af en toe samen via het centrum voor nascholingsonderwijs (CNO).

Overwegingen

Hoewel dit plan vooral vanuit de UAntwerpen geschreven is, twijfelt de commissie na de gesprekken niet aan de gedragenheid van dit voorstel. De vakdidactische teams bevinden zich in fysiek hetzelfde gebouw, wat de hoge mate van academische professionaliteit en overleg bestendigt. De commissie ziet dat het overleg met de CVO's zich momenteel ontwikkelt naar het detecteren en respecteren van elkaars sterktes, wat noodzakelijk zal zijn voor het realiseren van het complexe aanbod.

De commissie vindt het positief dat de opleiding sterk geïntegreerd zal verlopen en inhoudelijk dicht bij de klaspraktijk blijft. De commissie waardeert de duidelijkheid van de allocatie van de opleidingsonderdelen aan de theoretische en praktische component (bijlage A.3) en de duidelijke koppeling van de OLR aan de opleidingsonderdelen in de congruentietabel (bijlage A.4). De commissie is ervan overtuigd dat de opleiding haar studenten wil klaarmaken voor het leraarschap van de toekomst door zelf als voorbeeld op te treden. Zo krijgt de commissie in het toelichtend gesprek voorbeelden van goede praktijken in verband met gebruikte activerende werk- en leervormen, waarbij prospectie en reflectie bijdragen aan de integratie van theorie en praktijk. Daarnaast wordt de stapsgewijze opbouw van de stage geapprecieerd, waarbij de commissie ervan overtuigd is dat de studenten veel inspiratie kunnen putten uit de praktijkassistenten, aangezien deze zelf nauw betrokken zijn bij het werkveld. Wel doet de commissie de aanbeveling om de samenwerking met stagescholen en andere educatieve organisaties structureler en formeler te organiseren, zodat projectwerk en masterproeven werkelijk vertrekken vanuit de input van de scholen en er echt een win-win situatie voor beide partners kan ontstaan.

De commissie bevestigt de noodzaak aan verschillende trajecten, gezien de diversiteit van de instroom. Wel maakt de commissie zich zorgen over de haalbaarheid van deze verscheidenheid, zo zal er bijvoorbeeld voor elk opleidingsonderdeel uit het curriculum twee tot vijf varianten worden uitgewerkt. De commissie wil extra aandacht vestigen op de hoge werkdruk die dit voor de betrokken docenten en assistenten met zich mee zal brengen. Daarenboven zal de gelijkheid van al de geldende eindcompetenties voor al deze varianten moeten bewaakt worden. De opleiding geeft aan de gelijkwaardigheid en samenhang na te streven door te werken met dezelfde ZAP-leden als hoofdtitularis voor de verschillende varianten. De uitwerking hiervan wordt weldra aangepakt, de opleiding neemt zich voor om gebruik te maken van aangepaste werkvormen, vooral bij de vormgeving van het avondonderwijs. Daarnaast wil het sterk rekening houden met de ervaring en specifieke beginsituatie van zij-instromers en de praktische onderwijswensen en –behoeften die hieruit voortkomen.

Verder maakt de commissie zich zorgen over de totale studiebelasting voor de LIO-student, aangezien de opleiding volgens de commissie nog onvoldoende inhoudelijke flexibiliteit in het LIO-traject voorziet. De opleiding ziet de spreidingsmogelijkheden voor de LIO-student als oplossing en doet hiervoor beroep op haar ervaring met werkstudenten. Deze studenten zouden dan kunnen kiezen voor een andere manier van opdrachtverwerking, vb. via thuiswerk en online-verwerkingsmogelijkheden, wat volgens de opleiding voldoende zou tegemoetkomen aan de noden van de LIO-studenten. Toch wil de commissie de integratie van de CVO-ervaring voor wat betreft de inhoudelijke flexibiliteit en de alternatieve werklast, sterk aanbevelen. De commissie raadt tevens aan het inhoudelijk aanbod voor de LIO-student aan te passen aan wat hij op dat moment in zijn loopbaan het best kan gebruiken. Dit zal de werklast van de student ten goede komen. Ook dient erover gewaakt te worden dat alle studenten dezelfde kansen krijgen om in een veilige omgeving de praktijk te oefenen. Op die manier zal de opleiding haar aantrekkelijkheid voor zij-instromers behouden, zodat de instroom van deze studenten in de opleiding wordt gewaarborgd.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De organisatie van toetsen en examens wordt bepaald door het onderwijs- en examenreglement van de UAntwerpen, dat generiek is voor de hele instelling. Vertrekkend vanuit het huidige plan van de SLO wordt voor de educatieve master een volledig nieuw toetsbeleidsplan uitgewerkt dat zal aansluiten bij het toetsbeleid van de UAntwerpen. Het toetsen zal competentiegericht, student-gecentreerd en activerend moeten verlopen. Deze visie op toetsing van de component leraarschap sluit dus aan bij het didactisch concept (cyclisch-progressief cirkelmodel), waarin praktijk, reflectie en theorie onlosmakelijk met elkaar zijn verweven. De opleiding is ervan overtuigd dat de verschillende evaluatievormen doorheen de opleiding, de student zullen aanzetten tot transfer naar de eigen (toekomstige) klaspraktijk om daar, als leraar, een gevarieerde mix van evaluatievormen uit te werken.

De masterproef wordt vormgegeven via een portfolio, waarbij expliciete aandacht zal gaan naar onderzoeksmethodologie, een scriptie en de praktijktoepassing. In deze masterproef doorlopen de studenten de cyclus van onderwijsonderzoek volledig: zelfstandig relevante onderzoeksliteratuur doornemen, onderzoeksvragen formuleren, een eigen onderwijsonderzoek organiseren in een praktijkcontext (bv. stage), de resultaten analyseren, conclusies trekken en de onderzoeksresultaten integreren in de onderwijspraktijk. De praktijkgerichte component in de masterproef wordt door de opleiding als een win-win gezien voor hen en de betrokkenen in het werkveld.

De UAntwerpen streeft ernaar om voor alle opleidingsonderdelen de evaluatiecriteria nauwgezet uit te schrijven, om de transparantie voor toetsing ten aanzien van de studenten en de beoordelaars te bevorderen. De opleiding wil op termijn, in het kader van de kwaliteitszorg aan de UAntwerpen, een externe benchmark voor de beoordeling van de educatieve masterproef organiseren, naar analogie met de benchmarking van de masterscripties voor de domeinmasters.

De educatieve master valt in de zesjarige cyclus van de kwaliteitszorgcyclus van de Universiteit Antwerpen. Studenten krijgen zeggenschap in het beleid, en krijgen zo het perspectief van de leerling in de evaluatie van een opleiding mee, zodat zij dit ook later kunnen inzetten in hun professionele activiteit.

Overwegingen

De commissie heeft vertrouwen in het instellingsbreed toetsbeleid van de UAntwerpen dat voor de educatieve masteropleiding wordt toegesneden op het cyclisch-progressief cirkelmodel. Verder wil de commissie de nodige ruimte vragen voor het integreren van dit toetsbeleid bij de nieuwe docentengroep, via professionaliseringsactiviteiten. De commissie wil ook extra aandacht vragen voor de input van de CVO-medewerkers in de vormgeving van de evaluaties.

In het kader de benchmark van het masterproefniveau raadt de commissie aan de horizontale kwaliteitswaarborg zeker op te nemen in het toetsbeleid. Aan de hand van deze conclusies kan naast de opzet van de masterproef ook de opzet, de begeleiding en de uitvoering van de verschillende trajecten worden geëvalueerd. Daarnaast vindt de commissie dat het werkveld niet alleen bij de beoordeling van de masterproef betrokken dient te worden, maar ook bij de verzameling van onderzoeksthema's om op die manier de betrokkenheid groter te maken.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding educatieve master in de talen van de Universiteit Antwerpen voldoende.

Het generieke karakter van het rapport en het ontbreken van belangrijke mijlpalen in de samenwerking tussen de UAntwerpen en de verschillende CVO's, deed bij de commissie vragen rijzen over de effectieve integratie van de bestaande lerarenopleidingen in de nieuwe educatieve master. Tijdens het toelichtend gesprek werden door de instelling voldoende voorbeelden van goede praktijk gegeven, waardoor de commissie vertrouwen heeft in het succesvol van start gaan van de opleiding. Het voorgestelde programma heeft goed gekozen, richtinggevende speerpunten, is dekkend voor de OLR's en voorziet de nodige variatie in trajecten. Verdere evaluatie zal moeten uitwijzen in welke mate de vooropgestelde doelen worden bereikt en of aan de verwachtingen en behoeftes van alle partners wordt voldaan. Wel wil de commissie aanbevelen een internationale benchmark van de opleiding uit te werken en de realistische taakbelasting voor LIO-studenten in functie van de haalbaarheid en aantrekkelijkheid van het LIO-traject goed onder de loep nemen. Daarnaast beveelt de commissie aan om een helder plan te ontwikkelen om de samenwerking met stagescholen en andere educatieve organisaties te bevorderen.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 7 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 7 december 2018 om 15:00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Elke Struyf:** onderwijsdeskundige, hoogleraar lerarenopleiding
- **Ann De Schepper:** coördinator educatieve masters
- **Mathea Simons:** vakdidacticus Frans, Spaans
- **Jordi Casteleyn:** vakdidacticus Nederlands, Nederlands – niet thuistaal
- **Walter De Mulder:** faculteit Letteren en Wijsbegeerte – Taalkunde
- **Jan T’Sas:** praktijkassistent vakdidactiek Nederlands

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 7 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 31 januari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Universiteit Antwerpen Prinsstraat 13 B-2000 ANTWERPEN +32 3 265 41 11 www.uantwerpen.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Ann De Schepper, Vicerector Onderwijs
Naam associatie	Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatieve master in de talen
Afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • 2 Talen • 1 Taal + Theater- en Filmwetenschap • 1 Taal
Niveau en oriëntatie	Academische master
(Bijkomende) titel	Master of Science
(Delen van) studiegebied(en)	<ul style="list-style-type: none"> • Taal- en Letterkunde • Toegepaste taalkunde
ISCED benaming van het studiegebied	023 – Languages
Opleidingsvarianten	<ul style="list-style-type: none"> • Regulier traject • Verkort traject voor zij-instromers
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Antwerpen • Mechelen • Turnhout
Studieomvang (in studiepunten)	<ul style="list-style-type: none"> • Regulier traject: 120 • Verkort traject: 60
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

Deze domeinspecifieke leerresultaten kunnen niet autonoom gehanteerd worden, maar dienen samen gelezen te worden met de desbetreffende domeinspecifieke leerresultaten van de gerelateerde vakmaster(s). Samen vormen zij de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve masteropleiding.

1. De educatieve master beheerst gespecialiseerde theoretische en praktische kennis, vaardigheden en attitudes die de basiscompetenties voor leraren zoals geformuleerd in het 'Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juni 2018 betreffende de basiscompetenties van de leraren' ondersteunt. Hij/zij is in staat om die kennis uit te breiden, te actualiseren, te verbreden, te verdiepen en te verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen. Hij/zij kan die kennis inzetten om voor lerenden uitdagende leeromgevingen te creëren en kan op basis van die kennis, vaardigheden en attitudes eigen nieuwe ideeën voor de onderwijspraktijk ontwikkelen en aan de realiteit toetsen.
2. De educatieve master kan de beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden in kaart brengen en een leeromgeving creëren die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leermaterialen, werk- en groeperingsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij die beginsituatie en responsief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
3. De educatieve master kan een positief leer- en leefklimaat creëren, en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteunen.
4. De educatieve master kan de organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten op korte en lange termijn plannen, met het oog op het evidence informed creëren van een gestructureerde, efficiënte, veilige en stimulerende leeromgeving.
5. De educatieve master kan communiceren met ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van de betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve oplossingen om het leren van de lerenden te ondersteunen en te stimuleren.
6. De educatieve master kan constructief samenwerken met externe partners met het oog op het verrijken van het onderwijs- en vormingsaanbod en het faciliteren van de doorstroming tussen onderwijsniveaus en naar de arbeidsmarkt.
7. De educatieve master is in staat om zelfstandig het beschikbare (inter)nationale wetenschappelijk onderzoek in het domein van het leraarschap in het algemeen en zijn discipline in het bijzonder te ontsluiten en de inzichten toe te passen in de eigen klas- en schoolcontext.
8. De educatieve master kent de mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig en (vak)didactisch onderzoek.
9. De educatieve master gaat, gesteund op wetenschappelijk evidentie, kritisch-reflectief om met informatie, onderwijspraktijken, methodieken en leermiddelen. Hij/zij is zich bewust van lacunes in de empirische evidentie voor het gepast invullen van het leraarschap.
10. De educatieve master is in staat om een volledige onderzoekszyclus te doorlopen over een onderwijsrelevant onderwerp.
11. De educatieve master kan op basis van een actieve en onderzoekende houding voor beroepsvernieuwing bijdragen aan schoolbeleid en schoolontwikkeling.
12. De educatieve master kan door onderzoekend leren en kritische zelfevaluatie zijn functioneren als leraar bijsturen en op deze manier richting en innovatie geven aan zijn professionele praktijk en ontwikkeling.

13. De educatieve master is in staat om in een schoolteam constructief samen te werken met collega's en initiatief te nemen tot, deel te nemen aan en leiding te geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg tussen leraren.
14. De educatieve master is in staat om over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep, en zelf ontwikkelde oplossingen voor de onderwijspraktijk te communiceren met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en als professional deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (*voorzitter*) professor aan de Universiteit Gent, voormalig kabinetschef Pascal Smet, voormalig algemeen directeur Artesis

Luuc Bruyning (*commissielid*), directeur Onderwijs en directeur Onderwijsinstituut van de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen

Caroline de Cartier (*commissielid*), managing director bij Teach for Belgium

Véronique Bavin (*student-commissielid*), student lerarenopleiding aan het CVO VTI te Leuven

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada** beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Katrien Goossens**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier TNO Educatieve master in de talen

Aanvulling bij het aanvraagdossier:

- A.1 Toelichting bij het cirkelmodel
- A.2 Domeinspecifieke leerresultaten
- A.3 Allocatie van de opleidingsonderdelen
- A.4 Realisatie van onderwijsleerresultaten – congruentietabel
- A.5 VKS6 en VKS7 en Dublin-descriptoren
- A.6 Docentenkorps
- A.7 Onderwijskundige thema's
- A.8 Bondige beschrijving van de opleidingsonderdelen
- A.9 Masterproef
- A.10 Investeringsplan
- A.11 Curriculum afstudeerrichting twee talen
- A.12 Curriculum afstudeerrichting één taal en theater- en filmwetenschap
- A.13 Curriculum afstudeerrichting één taal
- A.14 Overzicht opleidingsonderdelen per talenblok

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- ECTS-fiches voor de opleidingsonderdelen uit de component leraarschap:
 - Theoretische opleidingsonderdelen
 - Vakdidactieken
 - Profileringsvakken
 - Stages
 - Masterproefportfolio

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding educatieve master in de talen.

